

ПРОБЛЕМИ ЗАКОННОСТІ

смотрена сущность, условия деятельности, классификация мировых оффшорных финансовых центров. Делается вывод, что Украина также должна сформулировать свою правовую позицию по этому вопросу.

Ключевые слова: оффшор, оффшорный финансовый центр, финансовые операции, легализация «грязных денег».

INTERNATIONALLY - LEGAL FACILITIES OF FUNCTIONING OF OFFSHORE FINANCIAL CENTERS

Tovkun I. N.

In the article investigated problems that can generate offshore financial centers and events sent to adjusting of activity of such centers. Essence, terms of activity, classification of world offshore financial centers, is considered. Drawn conclusion that Ukraine also must set forth the legal position through this question.

Key words: offshore, offshore financial center, financial operations, legalization of «dirty money».

Надійшла до редакції 25.03.2013 р.

УДК 346.543:332.834

Г. М. Шовкопляс,
канд. юрид. наук
Національний університет
«Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
м. Харків

КОНТРОЛЬ ЯК ФОРМА ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

У статті проаналізовано основні особливості контролю як форми державного регулювання на ринку фінансових послуг. Визначено систему державних органів, які здійснюють цей контроль, і з'ясовано, в яких формах і за допомогою яких засобів він здійснюється.

Ключові слова: ринок фінансових послуг, перевірка, ревізія, аудит, фінансовий моніторинг.

Проблема контролю як форми державного регулювання ринку фінансових послуг належить до групи найважливіших, вирішення якої в сучасних умовах існування економічної кризи є необхідним і актуальним. Дослідження форм і за-

собів цього різновиду державного контролю, на нашу думку, вирішить низку питань, що виникають при застосування норм законодавства відповідними органами державної влади.

Мета статті – дослідити,

Питання адміністративного, господарського і фінансового права

що є контролем на ринку фінансових послуг, визначити систему державних органів, які його здійснюють, і з'ясувати, в яких формах і за допомогою яких засобів він провадиться. Вивчення державного контролю займалися В. Б. Авер'янов, В. М. Гаращук, В. М. Горшенков, Ю. А. Тихомиров. Питання присвячені контролю у сфері господарювання знайшли своє відображення у наукових працях таких вчених, як О. М. Вінник, Д. В. Задахайло, І. М. Кравець, І. С. Орехова, В. В. Поєдинок, В. В. Тимошин, В. С. Щербина. Що стосується саме контролю на ринку фінансових послуг, то деякі аспекти цього питання досліджували К. В. Масляєва, В. І. Полюхович, але й досі воно залишається предметом наукових пошуків і потребує свого вирішення.

На даний момент у правовій науці існує декілька поглядів щодо визначення контролю й виокремлення тих чи інших його форм, але бракує чіткого розмежування між його засобами, формами й методами. А від правильного вибору тієї чи іншої категорії, того чи іншого засобу залежить і дієвість органів державної влади, що здійснюють контроль на ринку фінансових послуг.

На жаль, чинне законодавство не наводить визначен-

ня поняття «контролю на ринку фінансових послуг» та й серед науковців немає єдності думок із цього питання. Як загальну категорію можна враховувати закріплену в ч. 1 ст. 1 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» від 5 квітня 2007 р., № 877-V [3; 2007. – № 29. – Ст. 389] дефініцію державного нагляду (контролю): це діяльність уповноважених законом центральних органів виконавчої влади, їх територіальних органів, державних колегіальних органів, органів виконавчої влади АРК, органів місцевого самоврядування в межах повноважень, передбачених законом, щодо виявлення й запобігання порушенням вимог законодавства суб'єктами господарювання й забезпечення інтересів суспільства, зокрема, належної якості продукції, робіт і послуг, прийнятного рівня безпеки для населення, навколишнього природного середовища. Але у ч. 2 ст. 2 цього ж Закону зазначається, що його дія не поширюється на відносини, що виникають у процесі контролю за діяльністю суб'єктів господарювання на ринку фінансових послуг. Ми бачимо, що законодавиць навіть ототожнює терміни «контроль» і «нагляд». Доречно відмітити

ПРОБЛЕМИ ЗАКОННОСТІ

тракування, яке надає Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р., № 2755-VI [3; 2011. – № 13. – Ст. 112] податковому контролю, відповідно до п. 61.1. якого – це система заходів, що вживаються контролюючими органами з метою контролю правильності нарахування, повноти і своєчасності сплати податків і зборів, а також дотримання законодавства з питань регулювання обігу готівки, проведення розрахункових і касових операцій, патентування, ліцензування та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи. Спільні риси названих дефініцій поняття «контроль» частково можуть використовуватись і при трактуванні господарського контролю на ринку фінансових послуг.

Перейдемо до наукового й законодавчого визначення змісту контролю. Як уже підкреслювалося, серед науковців бракує однастайності поглядів на термін «контроль». Так, В. Б. Авер'янов, спираючись на адміністративно-правову доктрину, тлумачить його як *функцію*, яку держава здійснює з метою перевірки дотримання й виконання поставлених завдань, прийнятих рішень та їх правомірності. Зміст державного контролю включає спостере-

ження, аналіз і перевірку діяльності відповідних органів та їх посадових осіб щодо виконання поставлених перед ними завдань, дотримання установлених державою правил, норм і стандартів [2, с. 431].

В. М. Гаращук, вивчаючи контроль як особливу функцію державного управління й засіб забезпечення законності в державному управлінні, зазначає, що правова категорія «контроль» окрім перевірки або нагляду з метою перевірки має ще один зміст, який іноді не береться до уваги, – протидію чомусь небажаному. На його думку, правильніше цей термін інтерпретувати як перевірку і спостереження з метою перевірки для протидії чомусь небажаному, виявлення, попередження і припинення неправної поведінки з боку когонебудь. Важливо також звернути увагу й на таку функцію контролю, як надання допомоги підконтрольній структурі в наведенні порядку на об'єкті [4, с. 36, 37].

І. С. Орехова розглядає контроль у широкому й вузькому значенні як одну із *функцій* державного управління (широке розуміння) і як *правову форму* діяльності органів виконавчої влади, їх посадових осіб (вузьке розуміння) [9, с. 9]. О. М. Вінник трактує цей термін

Питання адміністративного, господарського і фінансового права

як сукупність організаційно-технічних і правових заходів, спрямованих на з'ясування компетентними органами ступеня відповідності фактичних напрямків і результатів діяльності суб'єктів господарського життя встановленим державою правилам, нормам і нормативам, а також виявлення порушень у діяльності цих суб'єктів і вжиття заходів щодо їх усунення, в тому числі і шляхом застосування господарсько-правових санкцій [5, с. 21]. Д. В. Задихайло підкреслює, що контроль у сфері господарювання – це сукупність організаційно-технічних і правових заходів, спрямованих на визначення компетентними органами ступеня відповідності фактичних напрямків і результатів діяльності суб'єктів господарювання встановленим державою правилам, нормам і нормативам, а також виявлення порушень у діяльності цих суб'єктів і вжиття заходів щодо їх усунення, в тому числі застосування господарсько-правових санкцій [6, с. 94].

У той же час правознавці мало звертали уваги на контроль у сфері господарювання саме на ринку фінансових послуг. Під державним контролем за фінансовими установами, вважає М. І. Саєнко, слід розуміти контрольну діяльність

відповідних органів за надавачами фінансових послуг, у той час як під контроль у сфері фінансових послуг підпадають як надавачі, так і споживачі останніх [12, с. 84].

З урахуванням поглядів учених можемо констатувати, що представники адміністративно-правової науки інтерпретують контроль як функцію державного управління, представники господарського права – як застосування компетентними органами певних заходів з метою забезпечення господарського правопорядку. При власному дослідженні контролю ми будемо використовувати погляди обох груп фахівців, тому що контроль на ринку фінансових послуг, як форма державного регулювання, включає в себе елементи як адміністративного, так і господарського права, бо існує у формі перевірок і ревізій і при цьому має свій вузькоспеціалізований предмет відносини, які складаються між суб'єктами в цій сфері відносин.

З нашого погляду, важливо в досліджуваному понятті відобразити його певний складний характер, а тому контроль на ринку фінансових послуг можна розглядати у вузькому значенні як господарсько-правовий засіб, який складається з певних елементів і

ПРОБЛЕМИ ЗАКОННОСТІ

здійснюється відповідною системою державних органів для досягнення наміченої мети. Контроль за банківськими установами виконує Національний банк України (далі – НБУ), за небанківськими фінансовими установами – Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (далі НКЦПФР) і Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (далі НКРФП).

Такий підхід при визначенні контролю можна охарактеризувати як формально-логічний, оскільки він цілком відповідає нормативному закріпленню функцій і засобів у нормативно-правових актах. Так, за положенням «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг» від 23 листопада 2011 р., № 1070 [10; 2011. – № 94. – Ст. 3419] НКРФП (1) здійснює нагляд за діяльністю фінансових установ (пп. 4 п. 4); (2) реєструє фінансові установи (пп. 8 п. 4); (3) видає їм дозволи й ліцензії на провадження діяльності з надання фінансових послуг (пп. 12 п. 4); (4) провадить у межах своїх повноважень самостійно або разом з іншими уповноваженими органами виїзні й безвиїзні перевірки діяльності цих установ (пп. 36 п. 4); (5) у межах

своїх повноважень виконує функції суб'єкта державного фінансового моніторингу (пп. 138 п. 4).

Відповідно до положення «Про Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку» від 23 листопада 2011 р., № 1063/2011 [10; 2011. – № 94. – Ст. 3415] НКЦПФР (1) визначає порядок ведення й веде реєстр саморегульованих організацій, які об'єднують професійних учасників ринку цінних паперів (пп. 19 п. 4); (2) устанавлює особливості організації і проведення внутрішнього аудиту у професійних учасників фондового ринку (пп. 31 п. 4); (3) устанавлює порядок подання звітності особами, які здійснюють управління активами недержавних пенсійних фондів, і вимоги до змісту такої звітності (пп. 97 п. 4); (4) здійснює моніторинг адміністративних даних та інформації учасників ринку цінних паперів (пп. 160 п. 4); (5) визначає особливості ведення бухгалтерського обліку операцій із цінними паперами (пп. 161 п. 4); (6) провадить планові й позапланові перевірки ведення реєстру забезпечення іпотечних сертифікатів (пп. 28 п. 6); (7) провадить самостійно або разом з іншими відповідними органами перевірки й ревізії фінансово-господарської діяльності професій-

Питання адміністративного, господарського і фінансового права

них учасників ринку щодо здійснення операцій з розміщення й обігу цінних паперів (пп. 51 п. 6).

Згідно із Законом «Про Національний банк України» від 20 травня 1999 р., № 679-XIV [3; 1999. – № 29. – Ст. 238] банківський контроль, як складник банківського регулювання, реалізується шляхом: (1) здійснення банківського регулювання й нагляду на індивідуальній і консолідованій основі (п. 8 ст. 7); (2) видачі й відкликання ліцензій, здійснення контролю, в тому числі через проведення *планових і позапланових перевірок* діяльності банків (п. 2 ч. 2 ст. 44); (3) визначення форм звітності, які є обов'язковими до виконання всіма суб'єктами господарювання (ч. 1 ст. 67).

З огляду на викладене, можемо підсумувати, що безпосередньою метою державного регулювання ринку фінансових послуг, на яку спрямовані дії названих нами органів, є забезпечення й захист прав його учасників і нормальне функціонування ринку в цілому. Саме за допомогою контролю забезпечується наближення діяльності до мети регулювання.

У широкому значенні контроль можна вивчати як форму державного регулювання через його функціональну спрямованість, що дасть змогу розгля-

нути його саме як форму державного регулювання ринку фінансових послуг. За допомогою аналізу функцій органів державної влади, які здійснюють контроль на цьому ринку, з'ясуємо що ж становлять собою форми й засоби такого контролю, в яких і реалізуються необхідні функції.

Розглянемо *форми контролю*. Взагалі під формою мається на увазі вираження будь-якого змісту або чого-небудь іншого [13, с. 1427]. Форма, як філософська категорія, означає зовнішнє вираження внутрішнього змісту. Таким чином, під нею варто розуміти той чи інший спосіб такого вираження. Законодавець оперує поняттям «форми контролю», але не зазначає, що вони охоплюють. На думку І. С. Орехової, основними формами державного контролю у сфері господарської діяльності виступають правові форми, що враховують юридичну значимість дій, зовнішній прояв яких характеризує певна форма, що виявляється у правових наслідках їх здійснення. До них вона відносить ревізії й перевірки [9, с. 9], а Ю. П. Битяк і В. В. Зуй – ревізію, перевірку й аудит [1, с. 258]. Г. М. Остапович пропонує визначити правову форму державного контролю як передбачену нормами права й віднесену за-

ПРОБЛЕМИ ЗАКОННОСТІ

коном до компетенції суб'єктів державного контролю цілісну сукупність пов'язаних підставою й поставленою метою заходів, спрямованих на одержання, збирання, перевірку, аналіз, оцінку, оброблення і зберігання відомостей для встановлення відповідності об'єкта контролю заданим параметрам, виявлення й усунення відхилень від них, а також підстави й порядок (процедури) здійснення цих заходів [8, с. 7]. Отже, формою контролю є спосіб вираження й організації дій контролюючих органів на ринку фінансових послуг.

Посилаючись на погляди науковців, проаналізувавши норми чинного законодавства, що закріплюють повноваження органів державної влади, наведемо власну думку щодо форм контролю на ринку фінансових послуг, до яких можна віднести *перевірки*, що здійснюються відповідними державними регуляторами, *ревізії*, *аудит і фінансовий моніторинг*. Згідно з п. 1.5 Інструкції з підготовки, проведення контрольних заходів з питань фінансово-господарської діяльності та реалізації їх матеріалів у митній службі України перевірка – це обстеження й вивчення окремого напрямку фінансово-господарської діяльності об'єкта контролю. А за ст. 5 Закону

«Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» від 26 січня 1993 р., № 2930-XII [3; 1993. – № 13. – Ст. 110] *перевірка* державних закупівель полягає в документальному й фактичному аналізі дотримання підконтрольними установами законодавства про державні закупівлі, яка проводиться органом державного фінансового контролю на всіх стадіях закупівель. Результати перевірки останніх викладаються в акті. Як вважає В. С. Шестак, перевірка, як оціночна діяльність, припускає встановлення відповідності (або невідповідності) об'єкта контролю певним критеріям [15, с. 75]. Відповідно до ст. 4 цього Закону *ревізія* є формою інспектування й полягає в документальній і фактичній перевірці певного комплексу або окремих питань фінансово-господарської діяльності підконтрольної установи. Вона повинна забезпечувати виявлення наявних фактів порушення законодавства, встановлення винних у їх допущенні посадових і матеріально відповідальних осіб.

Аудит за ч. 1 ст. 363 Господарського кодексу України – це перевірка публічної бухгалтерської звітності, обліку, первинних документів та іншої інформації щодо фінансово-

господарської діяльності суб'єктів господарювання з метою з'ясування достовірності їх звітності, обліку, його повноти й відповідності законодавству і встановленим нормативам. Фактично ж контроль є процесом діяльності органів державної влади на ринку фінансових послуг.

Окреме місце займає спеціальна форма контролю *фінансовий моніторинг*. Пункт 5 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму» від 28 листопада 2002 р., № 249-IV проголошує: фінансовий моніторинг – це сукупність заходів, що здійснюються суб'єктами фінансового моніторингу у сфері запобігання і протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму; вони включають проведення державного фінансового моніторингу та первинного фінансового моніторингу [3; 2003. – № 1. – Ст. 2].

Перейдемо далі до *засобів контролю*. Необхідно відмітити, що контроль забезпечується насамперед шляхом застосування певних засобів. Під засобами державного регулювання розуміють конкретний варіант впливу на суб'єкт під-

приємництва для досягнення тієї чи іншої мети [7, с. 19]. Як зазначає В. І. Полюхович, засоби державного регулювання фондового ринку є, по суті, видами регулюючого впливу держави, кожен з яких спрямований на регулювання окремих складників господарської діяльності суб'єкта господарювання [11, с. 62]. Стаття 12 ГКУ до засобів державного регулювання господарської діяльності відносить: державне замовлення, ліцензування, патентування і квотування, сертифікацію і стандартизацію, застосування нормативів і лімітів, регулювання цін і тарифів, надання інвестиційних, податкових та інших пільг, дотацій, компенсацій, цільових інновацій і субсидій. Наведені засоби є загальними для всіх сфер господарської діяльності, але не всі з них можуть бути застосовані на ринку фінансових послуг.

Із перелічених не всі належать і до засобів контролю на ринку фінансових послуг. Іноді законодавець такі засоби прирівнює до форм і методів контролю; як наслідок – у деяких випадках можна зустріти норми права, що ототожнюють ці поняття. Із цього приводу треба проаналізувати погляди науковців. Як зазначає М. І. Саєнко, до контрольних засобів можна віднести реєстрацію й

ліцензування діяльності з надання фінансових послуг, нагляд за діяльністю фінансових установ і застосування до них заходів впливу уповноваженими державними органами [12, с. 40]. І. С. Орехова ототожнює ці засоби з методами контролю. Вона переконує, що статистичні спостереження, бухгалтерська звітність і бухгалтерський облік, інвентаризація, депутатський запит, звітність, експертиза, аудит, ліцензування, реєстрація, атестація, сертифікація, огляд, обстеження, витребування документів, отримання пояснень, вивчення документації тощо слід віднести до методів державного контролю у сфері господарської діяльності [9, с. 9], більшість із яких фактично, як вбачається, є засобами регулювання ринку фінансових послуг.

Як видно з наведеного, існує декілька позицій учених щодо визначення понять «засоби» і «методи контролю». Це дає підстави для формування власної думки, згідно з якою до засобів, за допомогою яких здійснюється контроль на ринку фінансових послуг, треба віднести ліцензування й реєстрацію фінансових установ й нагляд за ними, що відповідатиме легальним інструментам в основних законах, які впорядковують господарську діяльність

на цьому ринку.

Найбільш чітко реалізація функцій державного контролю на ринку фінансових послуг виявляється в окремих засобах. Так, реєстрація розглядається як загальний засіб державного регулювання і як спеціальний засіб контролю. У першому випадку вона становить собою засвідчення факту створення самої юридичної особи, тобто первинний етап. У другому набуває особливого статусу суб'єкта господарювання фінансової установи і є засвідченням спеціально уповноваженими органами регулювання на ринку фінансових послуг факту створення й легалізації фінансової установи шляхом включення її до реєстрів фінансових установ з різним ступенем статусу таких реєстрів. НБУ веде реєстр банківських установ, НКРФП реєструє небанківські фінансові установи, НКЦПФР вносить запис щодо професійних учасників фондового ринку й інститутів спільного інвестування.

Після державної реєстрації здійснюється ліцензування фінансової установи відповідними державними органами залежно від виду останньої, завдяки чому установа набуває право надавати лише визначені в ліцензії види фінансових послуг і відповідно до спеціаль-

Питання адміністративного, господарського і фінансового права

них для кожного їх виду ліцензійних умов.

Що стосується нагляду як окремого засобу контролю, то В. М. Гаращук, наприклад, при вивченні окремої сфери правозастосування наводить загальне його визначення як юридичного аналізу стану справ щодо додержання законності й дисципліни в суспільстві, що здійснюється прокуратурою із застосуванням наданих їй законодавством відповідних форм, але без безпосереднього втручання в оперативну та іншу діяльність юридичної або посадової особи чи громадянина [4, с. 54]. На думку Ю. Б. Фогельсона, нагляд на фінансових ринках полягає в контролі не тільки за тим, як фінансові організації, професійні учасники відповідного сектора виконують установлені правила, але і яких ризиків зазначають вони, їх клієнти, а також фінансова система країни [18, с. 78].

Особливим на ринку фінансових послуг відповідно до ч. 1 ст. 16-1 Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринку фінансових послуг» від 12 липня 2001 р., № 2664-III [3; 2002. – № 1. – Ст. 1] є нагляд на консолідованій основі за фінансовими групами з метою забезпечення стабільності фінансової системи й обмеження ризиків,

на які наражається фінансова установа внаслідок участі у фінансовій групі, шляхом регулювання, моніторингу й контролю ризиків останньої. Отже, нагляд на ринку фінансових послуг є одним з характерних засобів контролю, який здійснюється спеціально уповноваженими на те державними органами зі спостереження за станом законності шляхом фіксації його порушень і вжиття заходів для притягнення порушників до відповідальності.

Як самостійні засоби державного регулювання, реєстрація, ліцензування й нагляд реалізують не тільки функції, а одночасно виступають методами й формами контролю.

Таким чином, зважаючи на названі поняття, відповідно до перелічених форм та засобів контролю на ринку фінансових послуг *контроль* можна співвіднести як господарсько-правовий засіб державного регулювання з його такими елементами – формами, як-то: перевірка (обстеження й вивчення окремих напрямків фінансово-господарської діяльності, за результатами яких складається довідка або доповідна записка); ревізія (документальний контроль фінансово-господарської діяльності, за наслідками якого складається акт); аудит, фінансовий моніторинг

із загальними і спеціальними засобами, а саме державна реєстрація фінансових установ, надання ліцензій та інших дозволів, нагляд за діяльністю фінансових установ, а також застосування заходів впливу уповноваженими державними органами, спрямованих на припинення правопорушення, ліквідацію його наслідків і покарання винного за протиправну поведінку.

Підбиваючи підсумки наведеному, можемо сформулювати висновок, що за функціональним змістом (у широкому розумінні) *контроль, як форма державного регулювання на*

ринку фінансових послуг, – це діяльність суб'єктів організаційно-господарських повноважень НБУ, НКЦПФР, НКРФП, Антимонопольного комітету України, їх органів територіальних та інших, що реалізують свої повноваження з метою забезпечення належного функціонування й виконання зобов'язань кожного із суб'єктів ринку фінансових послуг у чітко визначених межах і відповідно до норм чинного законодавства у формі ревізій, перевірок, аудиту й фінансового моніторингу за допомогою таких засобів, як реєстрація, ліцензування й нагляд.

Список літератури: 1. Адміністративне право: підруч. / Ю. П. Битяк, В. М. Гаращук, В. В. Богуцький та ін. – Х.: Право, 2010. 624 с. 2. Виконавча влада і адміністративне право: моногр. / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. – К.: Вид. дім «Ін-Юре», 2002. – 668 с. 3. Відомості Верховної Ради України. 4. Гаращук В. М. Контроль та нагляд у державному управлінні: моногр. / В. М. Гаращук. – Х.: Фоліо, 2002. – 176 с. 5. Вінник О. М. Господарське право : курс лекцій / О. М. Вінник. – К.: Атіка, 2005. – 624 с. 6. Задохайло Д. В. Господарсько-правове забезпечення економічної політики держави: моногр. / Д. В. Задохайло. – Х.: Юрайт, 2012. – 456 с. 7. Нілов К. Н. Государственное регулирование предпринимательской деятельности: учеб. пособ. / К. Н. Нілов. – Калининград: Изд-во КГУ, 2001. – 142 с. 8. Остапович Г. М. Державний контроль на ринку цінних паперів України: дис... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Остапович Ганна Михайлівна. – К., 2006. – 205 с. 9. Орехова І. С. Державний контроль у сфері господарської діяльності: адміністративно-правові засади: автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. юрид. наук: 12.00.07 / І. С. Орехова. – О., – 2009. – 21 с. 10. Офіційний вісник України. 11. Полюхович В. І. Державне регулювання фондового ринку України: господарсько-правовий механізм: моногр. / В. І. Полюхович. – К.: [б. в.], 2012. – 336 с. 12. Саєнко М. І. Правове регулювання державного контролю у сфері фінансових послуг в Україні: автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. юрид. наук: 12.00.07 / М. І. Саєнко. – 2010. – 20 с. [Електрон. Ресурс]. – Режим доступу http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pis/2010_1/Sayenko.pdf. 13. Советский энциклопедический словарь. – [Изд. 4-е.] / ред. А. М. Прохорова. – М.: Сов. энцикл., 1987. – 1600 с. 14. Фогельсон Ю. Правовые проблемы государственного надзора на рынках финансовых услуг / Ю. Фогельсон // Хоз-во и право. – 2010. – № 7. – С. 77-99. 15. Шестак В. С. Державний контроль в сучасній Україні (теоретико-правові питання): дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 / Шестак Валентин Сергійович. – Х., 2002. – 195 с.

Питання адміністративного, господарського і фінансового права

КОНТРОЛЬ КАК ФОРМА ГОСУДАРСТВЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ РЫНКА ФИНАНСОВЫХ УСЛУГ В УКРАИНЕ

Шовкопляс А. Н.

В статье проанализированы основные особенности контроля как формы государственного регулирования на рынке финансовых услуг. Определена система государственных органов, осуществляющих этот контроль, и выяснено, в каких формах и с помощью каких средств он осуществляется.

Ключевые слова: рынок финансовых услуг, проверка, ревизия, аудит, финансовый мониторинг.

CONTROL AS A FORM OF REGULATION OF FINANCIAL SERVICES IN UKRAINE

Shovkoplyas G. N.

The paper analyzes the main features of the control as a form of state regulation of the financial services market. The system of government that exercise this control and found in all forms and by what means he is made.

Key words: financial services market, verification, audit, auditing, financial monitoring.

Надійшла до редакції 16.04.2013 р.

УДК 336

Л. В. Товкун,
*канд. екон. наук, доцент
Національний університет
«Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
м. Харків*

ОСОБЛИВОСТІ РЕФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

У статті досліджено розвиток принципів податкової системи на підставі її принципів, наводяться пропозиції щодо реформування податкової системи України.

Ключові слова: податкова система, принципи податкової системи, податкове законодавство.

Дослідивши загальні тенденції розвитку суспільних відносин на сучасному етапі, можемо зазначити, що одним з найперспективніших напрямків розвитку суспільства є вдосконалення податкової системи держави. Від ефективності

функціонування останньої безпосередньо залежать забезпечення економічного зростання держави й соціально-політична стабільність у ній.

Вирішення проблем, що впливають на податкову систему України, неможливе без на-